

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ:

проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО

“30” 2023 р.

ІСТОРИЧНІ ПАРАДИГМИ ТА СУЧАСНІ
ТЕОРІЇ В АРХІТЕКТУРІ ТА
МІСТОБУДУВАННІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма	Архітектура та містобудування
Освітній рівень	(третій) <u>освітньо-науковий</u>
Статус дисципліни	<u>вибіркова</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>

Івано-Франківськ
2023

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри
архітектури та будівництва
Протокол №_1_ від_29 серпня_2023 р.

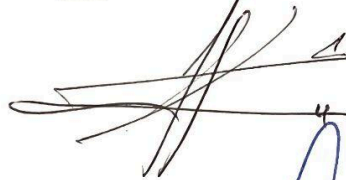
В.о. завідувача кафедрою

Юрій ОГОНЬОК

Розробники:

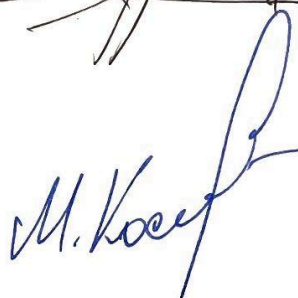
Д.т.н., професор
К.т.н., доцент

Микола ГАБРЕЛЬ
Михайло ГАБРЕЛЬ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОП

Михайло КОСЬМІЙ

СХВАЛЕНО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЮ РАДОЮ
Голова Науково – методичної ради
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол №_1_ від_01 вересня_2023 р.

Ярослав ШТАНЬКО

e-mail	mykola.habrel@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра архітектури та будівництва
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=5611

ВСТУП

Метою дисципліни "Історичні парадигми та сучасні теорії в архітектурі та містобудуванні" є розвиток у студентів розуміння історичних закономірностей розвитку архітектури та містобудування, аналізу їхніх теоретичних основ, а також формування здатності застосовувати сучасні теоретичні підходи для аналізу, проектування та інтерпретації архітектурного середовища. Дисципліна спрямована на поєднання історичного контексту з актуальними тенденціями, забезпечуючи студентів знаннями для критичного аналізу та інноваційної діяльності у сфері архітектури та урбаністики.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми студенти повинні:

знати:

- Основні історичні етапи розвитку архітектури та містобудування, їхні особливості та значення.
- Основні парадигми і теоретичні концепції, що формували архітектурну думку на різних етапах історії.
- Сучасні теорії в архітектурі та містобудуванні, їхні принципи та вплив на професійну практику.
- Взаємозв'язок архітектурних ідей з соціокультурними, економічними та технологічними чинниками.
- Методи аналізу історичного архітектурного контексту та інтеграції сучасних рішень у історично сформоване середовище.

вміти :

- Аналізувати та інтерпретувати історичні й сучасні архітектурні концепції в контексті їхнього культурного, соціального та політичного значення.
- Порівнювати архітектурні теорії та визначати їхній вплив на сучасну практику.
- Використовувати історичний і теоретичний матеріал для розробки концепцій архітектурних і містобудівних проектів.
- Оцінювати сучасні урбаністичні тенденції через призму історичних парадигм.
- Формулювати критичні висновки щодо відповідності архітектурних рішень сучасним викликам.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	2
Семестр	III
Кількість кредитів ЄКТС	3

Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Лекції	14 год.	-
	семінари	16 год.	-
Самостійна робота		30 год.	
Форма підсумкового контролю		Екзамен	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Просторове планування та моделювання міського простору; сучасні підходи до стратегій сталого розвитку архітектурного середовища міста	Робота над дисертацією

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль I.

Тема 1. Історичні витoki архітектури та містобудування (2 год.).

Архітектура первісних спільнот: від мегалітів до перших поселень. Месопотамія і Єгипет: архітектурні досягнення ранніх цивілізацій. Антична архітектура: естетика, інженерія та просторове планування.

Завдання для самостійної роботи: Роль кліматичних умов у формуванні архітектурних форм; порівняння між єгипетською та месопотамською архітектурою.

Тема 2. Середньовічна архітектура: еволюція форм та вплив духовності (2 год.).

Романський стиль: масивність, простота і релігійний символізм. Готичний стиль: витонченість, технологічні інновації та архітектурна вертикальність. Формування середньовічного міста: планування, укріплення та соціальні простори.

Завдання для самостійної роботи: Основні відмінності між романським та готичним стилями; вплив монастирської архітектури на розвиток міст.

Тема 3. Ренесанс і бароко: повернення до гуманізму (2 год.).

Гуманістичні ідеї та їх вплив на архітектуру Ренесансу. Пропорції та геометрія: від Леона Баттіста Альберті до Леонардо да Вінчі. Емоційність і театральність архітектури бароко.

Завдання для самостійної роботи: Ключові архітектурні інновації Ренесансу. Символіка в бароко.

Змістовий модуль II.

Тема 4. Модерн і архітектурний авангард: нові матеріали і форми (2 год.).

Виникнення стилю модерн: вплив мистецтва та технологій. Архітектурний авангард XX століття: конструктивізм, футуризм і баухаус. Використання нових матеріалів: метал, скло, бетон.

Завдання для самостійної роботи: Вплив нових технологій на формування міського середовища; взаємозв'язок між мистецтвом та архітектурою модерну.

Тема 5. Бруталізм, функціоналізм і постмодернізм: виклики XX століття (2 год.).

Функціоналізм: архітектура для соціальних потреб. Бруталізм: естетика масивності та раціональності. Постмодернізм: гра з формами та ідеями.

Завдання для самостійної роботи: Відповідь бруталізму на соціальні виклики XX століття

Тема 6. Сучасна архітектура: глобалізація і нові технології (2 год.).

Глобалізація та стандартизація у сучасній архітектурі. Інноваційні технології проектування: BIM, VR, AR. Сталий розвиток і зелена архітектура.

Завдання для самостійної роботи: Вплив глобалізації на архітектурні стилі сучасності. Значення інноваційних технологій (BIM, VR, AR) у сучасному проектуванні.

Тема 7. Містобудування XXI століття: урбаністичні виклики і тренди (2 год.).

Урбанізація: виклики швидкого зростання міських агломерацій. Концепція "розумного міста": інтеграція технологій у міське середовище. Стале містобудування: екологічні рішення для майбутніх поколінь.

Завдання для самостійної роботи: Основні принципи сталого містобудування в сучасному світі. Концепція "розумного міста".

Зміст семінарських занять

Тема 1. Історичні витoki архітектури та містобудування (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 1 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Архітектура Месопотамії: зіккрати і планування міст. Єгипетські піраміди: інженерія і символізм. Давньогрецький ордер: структура і функція.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз архітектурної пам'ятки з античного періоду.

Тема 2. Середньовічна архітектура: еволюція форм та вплив духовності (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 2 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Романський стиль: масивність, простота і релігійний символізм. Готичний стиль: витонченість, технологічні інновації та архітектурна вертикальність. Формування середньовічного міста: планування, укріплення та соціальні простори.

Завдання для самостійної роботи: Підготовка звіту про собор або фортецю за вибором.

Тема 3. Ренесанс і бароко: повернення до гуманізму (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 3 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Архітектурна композиція Ренесансу: гармонія і симетрія. Барокова архітектура: емоційність і динаміка форм. Видатні архітектори епохи: Брунеллескі, Берніні, Борроміні.

Завдання для самостійної роботи: Презентація проекту в стилі Ренесансу.

Тема 4. Модерн і архітектурний авангард: нові матеріали і форми (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 4 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Архітектурні зміни в період індустріальної революції. Стил ь модерн: лінії, орнамент і органічні форми. Перші хмарочоси: інженерні прориви та естетика.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз використання скла і металу в архітектурі модерну.

Тема 5. Бруталізм, функціоналізм і постмодернізм: виклики ХХ століття (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 5 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Соціальний контекст функціоналізму: масове житло і раціоналізм. Архітектурна виразність бруталізму: відкрита текстура бетону. Пошук ідентичності в архітектурі постмодернізму.

Завдання для самостійної роботи: Підготовка огляду житлового комплексу в стилі бруталізму.

Тема 6. Сучасна архітектура: глобалізація і нові технології (2 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 6 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Парадигма "зеленої" архітектури: від концепцій до реалізації. Нові будівельні матеріали: можливості і перспективи. Архітектура високих технологій: футуристичні рішення.

Завдання для самостійної роботи: Розробка концепції екологічного офісу.

Тема 7. Містобудування ХХІ століття: урбаністичні виклики і тренди (4 год.).

На основі теоретичного матеріалу лекції № 7 здобувачі мають підготувати відповіді у формі презентацій на наступні питання: Смарт-технології в управлінні міською інфраструктурою. Урбаністичні стратегії сталого розвитку. Інтеграція громадських просторів у "розумних" містах.

Завдання для самостійної роботи: Розробити концепцію використання "розумних" технологій для покращення умов у власному місті.

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Історичні парадигми та сучасні теорії в архітектурі та містобудуванні»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	30	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	5	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	5	
Підготовка звітів з практичних робіт	5	
Підготовка до поточного контролю	5	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	10	

ПОЛІТИКА КУРСУ

Усі необхідні для здобувачів теоретичні та методичні матеріали з навчальної дисципліни “Історичні парадигми та сучасні теорії в архітектурі та містобудуванні” представлені в “Системі дистанційної освіти”: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=5611>.

Відвідування занять є важливою складовою процесу навчання. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані. З порядком та графіком відпрацювання пропущених занять викладач знайомить студентів на першому занятті. Під час виконання презентацій та письмових тестових завдань проміжного чи підсумкового контролю недопустимим є порушення академічної доброчесності. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Будь-які прояви академічної недоброчесності врегульовуються відповідно до чинних в університеті правил і положень. Усі студенти під час занять мають поводитися відповідно до етичних норм, що діють в Університеті Короля Данила. Поведінка поведження здобувачів у аудиторії і взаємини з викладачем здійснюються у відповідності до [Кодексу корпоративної етики](#) та [Принципів і норм академічної доброчесності, як функціонують в УКД](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
РН02. Знати і розуміти вітчизняний та зарубіжний	<i>Словесні методи:</i> лекція, розповідь-пояснення, інструктаж, бесіда,	

<p>науковий доробок та практичний досвід, сучасну методологічно-методичну базу проведення наукових досліджень.</p>	<p><i>Наочні методи:</i> , ілюстрування, демонстрування, спостереження, комп'ютерні і мультимедійні методи.</p>	
<p>PH05. Вміти виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач проведення теоретичних досліджень, застосовувати їх у сфері архітектури та містобудування.</p>	<p><i>Інтерактивні методи:</i> дискусія-диспут, мозковий штурм, тренінгові заняття, бесіда-діалог.</p> <p><i>За характером логіки пізнання:</i> індуктивний, дедуктивний, традуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, конкретизація, виокремлення основного, репродуктивний, проблемно-пошуковий, евристичний, дослідницький.</p> <p><i>Методи самостійної роботи</i></p>	<p>Екзамен</p>

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до [«Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій»](#).

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали - “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі.

Максимальна кількість балів за аудиторну роботу - 60 балів. До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль знань у формі екзамену (III семестр) проводиться у вигляді комп'ютерного тестування. За результатами підсумкового контролю (екзамен) студент може отримати 40 балів.

Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59
Шкала ECTS	
A	90 – 100
B	83 – 89
C	75 – 82
D	67 – 74
E	60 – 66
FX	35 – 59
F	0 – 34

Здобувачі, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Білик М.С. Архітектура та містобудівництво. Теорія і практика. Філософія і діалектика. Тернопіль: ТОВ «Терно-Граф», 2023. 432 с.
2. Вечерський В. В. "Спадщина містобудування України". Київ: НДІТІАМ, 2003. 568 с.
3. Дмитренко А.Ю. Критика сучасних теорій архітектури: конспект лекцій. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 246 с.
4. Дубинський В. П. Конспект лекцій з курсу "Теорія і критика сучасної архітектури" (кінець XIX – XX – початок XXI ст.) (для студентів 5 курсу спеціальності 7.06010202, 8.06010202 "Містобудування"). Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ, 2013. 123 с.
5. Тимофієнко В. І. "Історія української архітектури". Київ: Техніка, 2003. 472 с.
6. Архітектурна спадщина України. Щорічник / НДІ теорії та історії архітектури і містобудування; за ред. В. Тимофієнка. Київ: КНУБА, 2002–2014. Вип. 1–5.
7. Черкес Б.С. Архітектура сучасності: остання третина XX – початок XXI століть: навчальний посібник. / Черкес Б.С., Лінда С.М. – Друге видання. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 384 с.

Допоміжна

8. Липа К. Історія архітектурних стилів, великих і не дуже / Катерина Липа. Київ: Віхола, 2024. 272 с.
9. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. Науково-технічний збірник / Відпов. ред. В. В. Товбич. Київ: КНУБА, 2019. — Вип. 54. — 352 с.
10. Теорія та історія архітектури і містобудування. Збірник наукових праць / Державний науково-дослідний інститут теорії та історії архітектури і містобудування; ред. М. М. Дьомін. Київ: НДІТІАМ, 1999. — Вип. 4. — 320 с.
11. Чаплинський Ю. Зрозуміти архітектуру. Від готики й бароко до модерну та еклектики / Юліан Чаплинський. – К.: Віхола, 2022. – 200 с.

Інформаційні ресурси

12. . Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
13. Державна інспекція архітектури та містобудування України (ДІАМ). URL: <https://diam.gov.ua/pro-inspekciyu>
14. Закон України "Про архітектурну діяльність". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14>
15. Закон України "Про регулювання містобудівної діяльності". URL: іншого використання територій. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
16. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/>
17. Національна спілка архітекторів України. URL: <http://nsau.org>
18. Законодавча база містобудівної діяльності. URL: <https://civilbud.com.ua/index.php/cityplanning/novini-v-mistobuduvanni/327-zakonodavcha-baza-mistobudivnoji-diyalnosti>